

ΣΑΜΑΡΑ-ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ ΑΛΙΚΗ

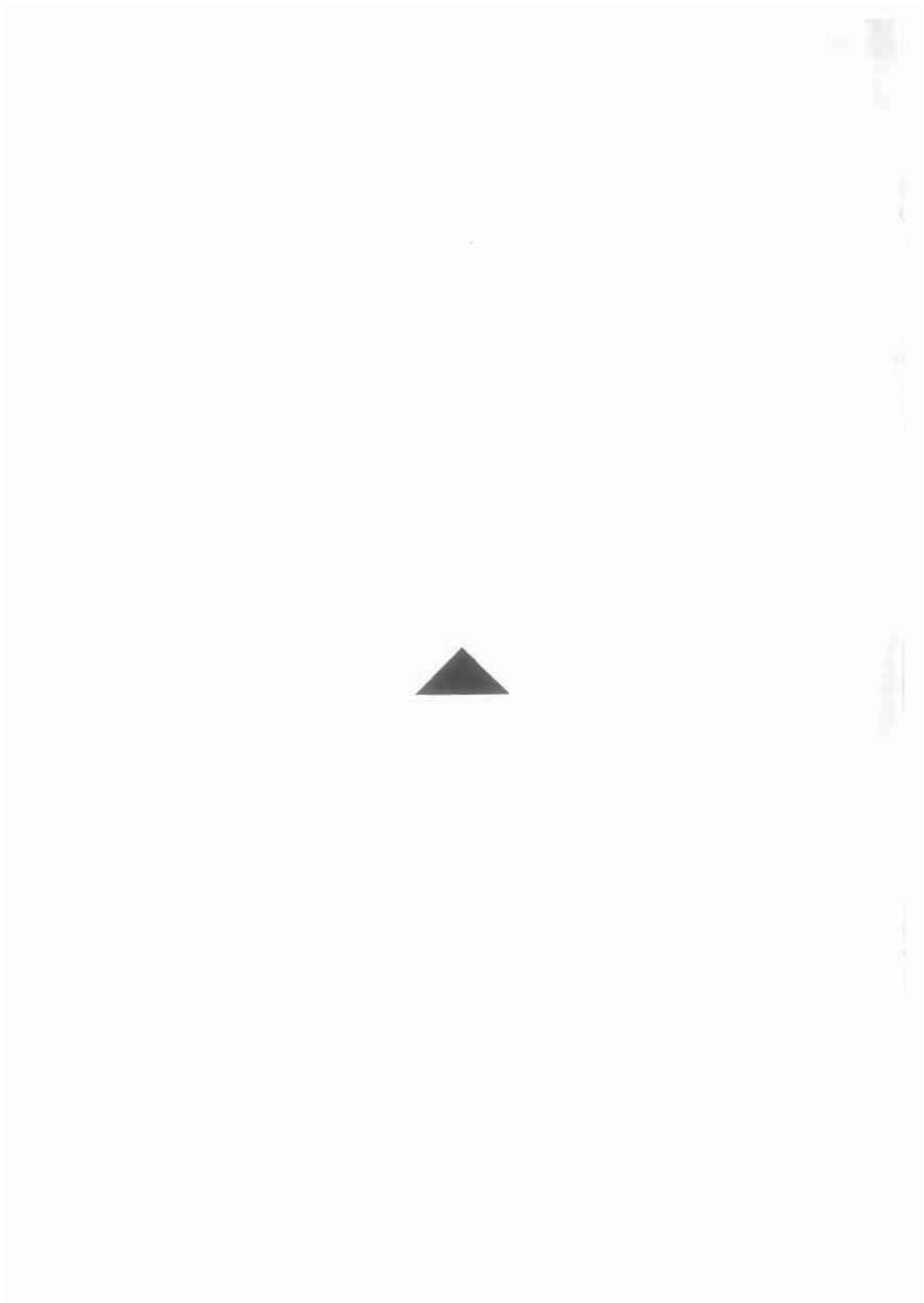
2014

Επιβλέποντες καθηγητές/
Κοτιώνης Ζήσης, Τζιρτζιλάκης Γιώργος

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
ΠΜΣ Συμβιώσεις
2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

/ Εξετάζοντας το case study της αυτο-διάγνωσης στο διαδίκτυο (google-how-to-cure, ιατροσελίδες symptom-checker) η εργασία αναπτύσσει έναν ψευδο-ιατρικό άτλα χαρτογραφώντας την πολλαπλή καταγωγή αυτού του αναδυόμενου τρόπου ιατρικής εξέτασης. Με άξονα τις γενικές προβληματικές γύρω από την οικονομία του κινδύνου και της ασθένειας επιχειρείται μια δοκιμαϊκή αναπαράσταση των οχημάτων εξέτασης που περιβάλλουν το ασθενές σώμα. Κεντρικό ρόλο καθ'όλη τη χαρτογράφηση του φαινομένου θα αποκτούν οι αξιακές σημάνσεις του "κανονικού" και "μη-κανονικού" σώματος, απηχώντας τη *νεωτερική μορφή πολιτικού ορθολογισμού και εξουσίας που ο Φουκώ ονόμασε βιοπολιτική: μία συναρμολόγηση πρακτικών λόγου, θεσμικών συμβάσεων και φαντασιακών επενδύσεων που καθιστούν τη διαχείριση της ζωής αντικείμενο συστηματικού ελέγχου και πληθυσμιακών ρυθμίσεων*. Μέσα από μία οειρά αναχρονισμών, υπό τη μορφή αυτόματων αρχιτεκτονικών γραφών, η προσωπική και αυθόρμητη ανασυγκρότηση της γενεαλογίας του παραδείγματος καταλήγει σε μία μη-αυθεντική (με την έννοια της αυτοδιαχείρισης και ανασύνθεσης ενός λεξιλογίου επιστημονικού) εγκυκλοπαίδεια.

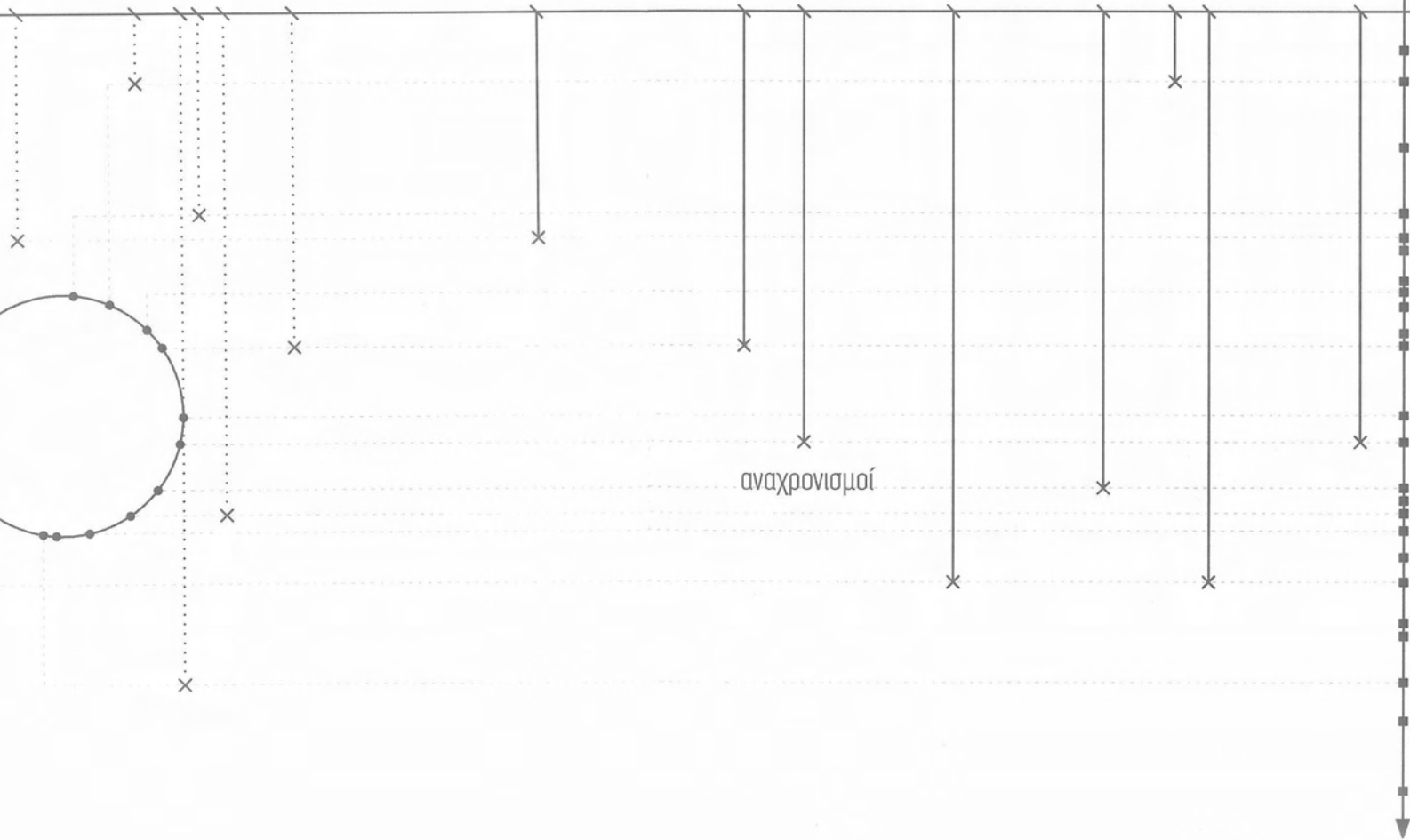

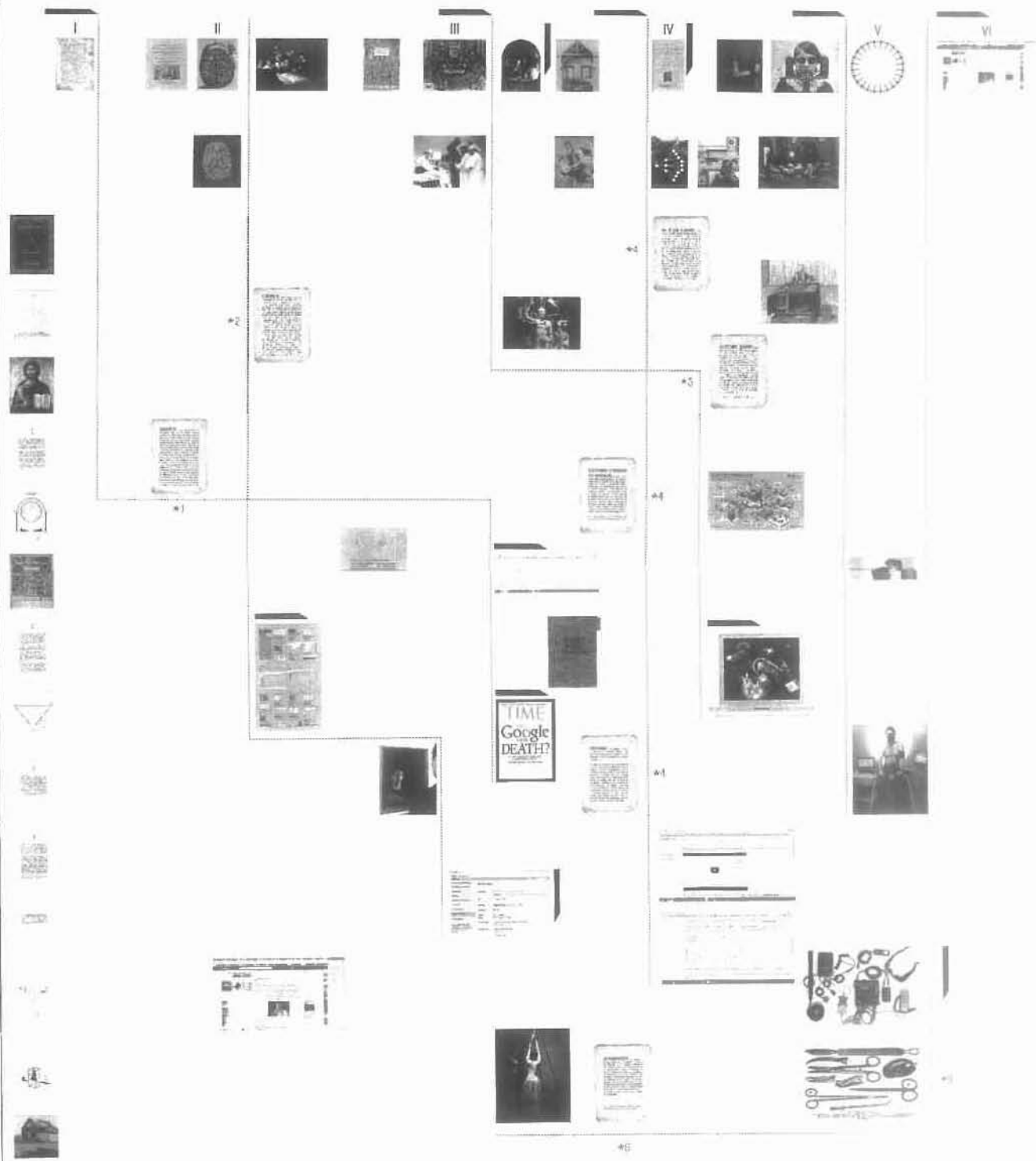
t εξέτασης/εργασίας

case study

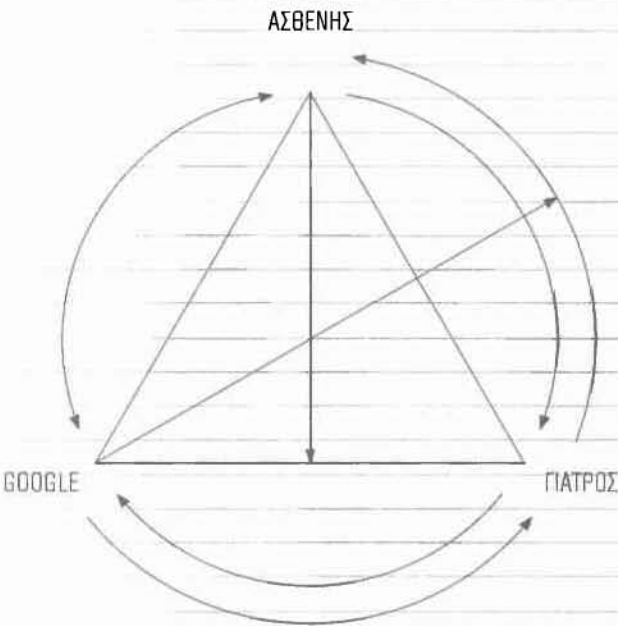
αναχρονισμοί

t γενεαλογίας

ΓΕΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ

+ ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΓΙΑΤΡΟΣ-ΑΣΘΕΝΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΙ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΥΑΔΙΚΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΝΩ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟ-ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΜΕ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΡΙΓΩΝΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ. ΕΧΟΥΜΕ ΜΙΑ ΜΗΤΡΑ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΡΟΥΣ: ΤΟΝ "ΕΞΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ" ΑΣΘΕΝΗ, ΜΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΕΡ-ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ) ΣΤΟ ΑΛΛΟ ΑΚΡΟ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΤΟΥΣ, ΝΑ ΤΡΙΓΩΝΟΠΟΙΕΙ ΤΗ ΣΧΕΣΗ, ΕΧΟΥΜΕ ΤΗΝ ΜΗΧΑΝΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ

/Τα παραδείγματα της γενεαλογίας αποτελούν σημαντικά, ιστορικά τοποθετημένα σημεία τομής, όπου το σώμα και οι τεχνολογίες αξιοποίησης του έχουν παράλληλα διαμορφωθεί μέσα από τις πρακτικές νομιμοποίησης της ιατρικής επιστήμης. Με τον όρο «τεχνολογίες» εννοούνται εδώ οι *τεχνικές λόγου (discours)* -θεσμικού, επιστημονικού, συμβολικού, κτλ.- που συμμετέχουν στις διαδικασίες κατασκευής υποκειμενικότητων. Στο πεδίο της βιοπολιτικής, οι τεχνολογίες αυτές επιτρέπουν στα υποκείμενα να αυτο-διαμορφωθούν ως τέτοια, μέσα από τη σωματοποιημένη νοσηματοδότηση της ζωής και του θανάτου, της σεξουαλικότητας και αναπαραγωγής, της ατομικής και δημόσιας υγείας.

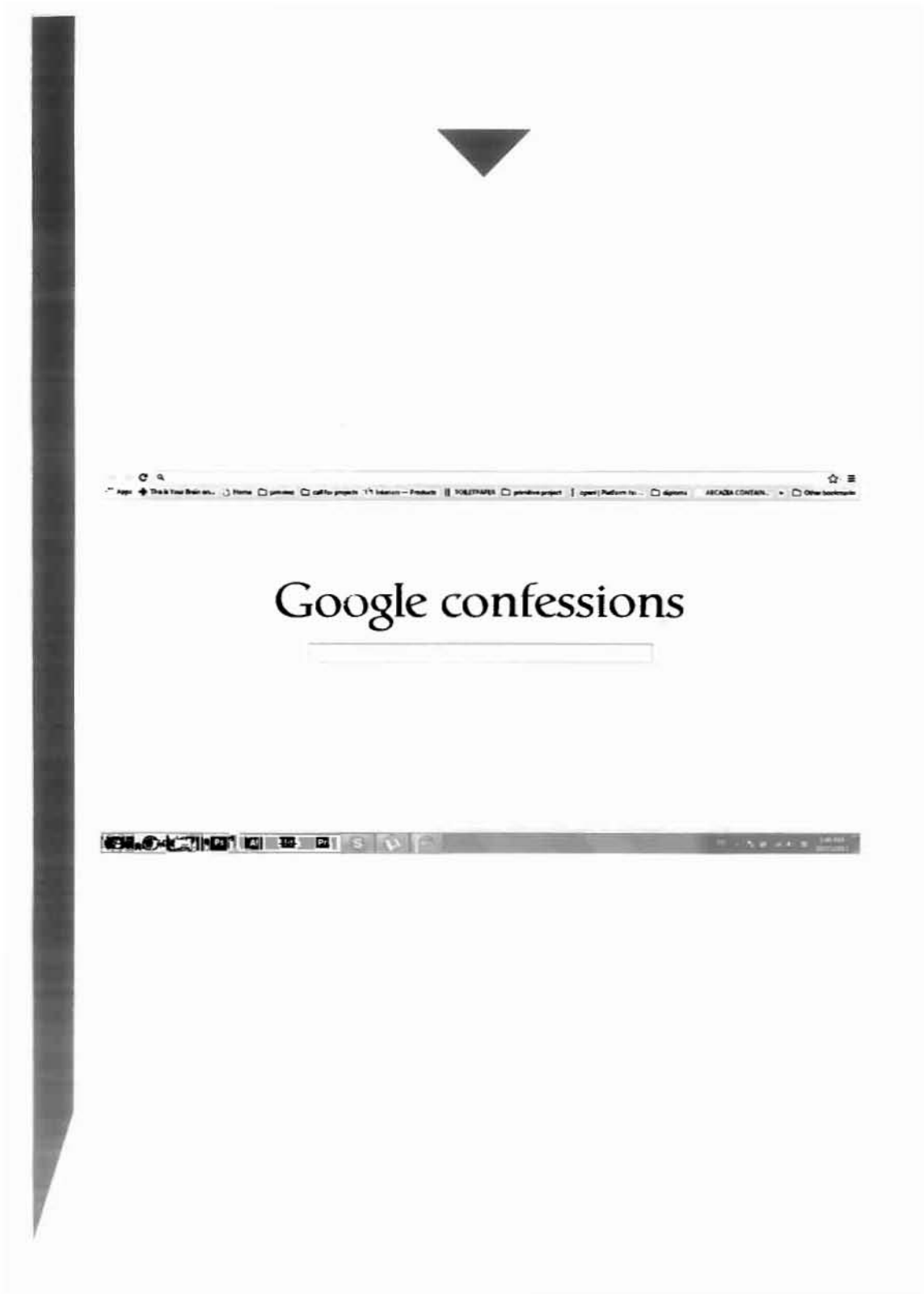
Με την παραδοχή ότι οι μέθοδοι ανάλυσης και εξέτασης του παθολογικού υποκειμένου δεν ανακυκλώνονται στο εσωτερικό της ιατρικής επιστήμης αλλά και διαμορφώνονται για τη χρησιμότητά τους ως προς τις εκάστοτε τεχνολογίες της εξουσίας, τα σημεία της γενεαλογίας παρουσιάζουν τις σκηνές εκείνες όπου ο ιατρικός λόγος και οι μηχανισμοί γύρω από αυτόν δεν αποφεύγουν τη συσχέτισή τους με τον έλεγχο και την αξιοποίηση του σώματος και της ζωής εν γενεί.

Ποιό είναι εκείνο το κοινό λεξιλόγιο της υγειονομικής διαχείρισης των επιδημιών του 18ου αιώνα με την στατιστικοποίηση δεδομένων υγείας από τις μηχανές αναζήτησης σήμερα; Στην ατζέντα που θα παρουσιαστεί οι κλινικές υποδομές θα κατακερματιστούν και εν τέλει θα ενσωματωθούν στον εξομολογητικό αυτο-διαγνωστικό "προθάλαμο" της Google.

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΓΙΑΤΡΟΥΣ

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ 9ος-16ος ΑΙΩΝΑΣ

ΟΜΟΛΟΓΙΑ

/[...] ο Αλκουίνος, για την εξομολόγηση αυτή, πού έχει καταστεί αναγκαία προκειμένου να παίξει ο ιερέας τον σχεδόν ιατρικό του ρόλο, λέει ότι είναι μια θυσία, γιατί προξενεί ταπείνωση και ερυθρίαση. [...] Όμως, με αφετηρία αυτή την πρώτη σημασία, αυτό το πρώτο αποτέλεσμα πού αποδίδεται στην ίδια την ομολογία των αμαρτιών, παράγονται μια σειρά μετατοπίσεις. Γιατί, αν είναι αλήθεια ότι το γεγονός της ομολογίας είναι το πρώτο βήμα εξιλέωσης, δεν θα μπορούσαμε άραγε, οριακά, να φτάσουμε στο έξης: ότι μια ομολογία επαρκώς δαπανηρή, επαρκώς ταπεινωτική, θα ήταν από μόνη της μετάνοια; Δεν θα μπορούσαμε, κατά συνέπεια, να αντικαταστήσουμε τις μεγάλες ικανοποιήσεις, όπως είναι για παράδειγμα η νηστεία, ο τρίχινος σάκκος, η ιεραποδημία κ.λπ., με μία ποινή πού θα ήταν πολύ άπια η έκφραση τής ίδιας της αμαρτίας: η *erubescencia*, η ταπείνωση, θά αποτελούσε την ίδια την καρδιά, το κυρίως μέρος της ποινής. Βλέπουμε έτσι, κατά τον 9ο, 10ο και 11ο αιώνα, να εξαπλώνεται η εξομολόγηση στους λαϊκούς. Εντέλει, όταν έχουμε διαπράξει μια αμαρτία, αν τουλάχιστον δεν υπάρχει ιερέας δίπλα μας, μπορούμε πολύ απλά να εκμυστηρευτούμε την αμαρτία σε κάποιον (ή σε περισσότερους) πού

βρίσκεται κοντά μας, σε κάποιον πού βρίσκεται τρόπον
τινά εύκαιρος, και να προκαλέσουμε συστολή στον εαυτό
μας αφηνούμενοι τις αμαρτίες μας. Κατά συνέπεια, η
εξομολόγηση θα έχει λάβει χώρα, η εξιλέωση θα έχει
επέλθει και η άφεση αμαρτιών θα έχει παραχωρηθεί από
τον Θεό.

Βλέπετε ότι, σιγά σιγά, η τελετουργία της μετανοίας, η
μάλλον αυτή η σχεδόν νομική διατίμηση της μετανοίας,
τείνει να μετατοπιστεί προς συμβολικές μορφές.
Ταυτόχρονα, ο μηχανισμός της άφεσης αμαρτιών,
αυτό το είδος μικρού καταλύτη πού εξασφαλίζει ότι
θα υπάρξει άφεση αμαρτιών, περιορίζεται όλο και
περισσότερο στην ίδια την ομολογία. Και στο βαθμό
πού ο μηχανισμός άφεσης αμαρτιών περιορίζεται στην
ομολογία, η εξουσία του ιερέα, και ακόμη περισσότερο
η εξουσία του επισκόπου, χαλαρώνει αναλόγως. Όμως
αυτό πού θα συμβεί στο δεύτερο μισό του Μεσαίωνα
(από τον 12ο αιώνα ως τις αρχές της Αναγέννησης) είναι
ότι η Εκκλησία θα ανακτήσει τρόπον τινά, στο εσωτερικό
της εκκλησιαστικής εξουσίας, το μηχανισμό αυτόν της
ομολογίας, ο οποίος της είχε αφαιρέσει σε ένα βαθμό
την εξουσία της πάνω στο εγχείρημα της μετανοίας. [...]
Πρώτον, βλέπουμε να εμφανίζεται τον 12ο [ορθότερα:
13ο] αιώνα η υποχρέωση της τακτικής εξομολόγησης.

κατά τρόπο τουλάχιστον ετήσιο για τους λαϊκούς, μηνιαίο η ακόμη εβδομαδιαίο για τους κληρικούς. [...] Δεύτερον, υποχρέωση συνέχειας. Δηλαδή θα πρέπει να ιστορηθούν όλες οι αμαρτίες που μεσολάβησαν από την προηγούμενη εξομολόγηση τουλάχιστον. [...] Τέλος, και πάνω από όλα, υποχρέωση εξαντλητικότητας. Δεν αρκεί πια να ειπωθεί η αμαρτία τη στιγμή που διαπράττεται και επειδή τη θεωρούμε ιδιαιτέρως βαριά. Θα πρέπει να ειπωθούν όλες οι αμαρτίες, όχι μόνο οι βαριές άλλα και αυτές που είναι ελαφρότερες. [...] Αυτό συνεπάγεται μια εντυπωσιακή επέκταση της υποχρέωσης της μετάνοιας, άρα και της εξομολόγησης, άρα και της ίδιας της ομολογίας. Όμως σε αυτή τη σημαντική επέκταση αντιστοιχεί μια εξουσία του ιερέα, η οποία αυξάνεται κατ' αναλογία.

[...] Ολόκληρη η υπαρξιακή οικονομία της μετάνοιας, με τα χαρακτηριστικά που θα τη γνωρίσουμε όχι μόνο στα τέλη του Μεσαίωνα αλλά μέχρι και τις μέρες μας, έχει περίπου καθοριστεί. Χαρακτηρίζεται από δύο η τρία μινάλα γνωρίσματα. Πρώτον, την κεντρική θέση της ομολογίας στο μηχανισμό της άφεσης αμαρτιών. Πρέπει οπωσδήποτε να υπάρξει ομολογία. Πρέπει να ομολογηθούν τα πάντα. Δεν πρέπει να παραλειφθεί τίποτα. Δεύτερον, τη σημαντική αυτή επέκταση του τομέα της ομολογίας.

στο βαθμο που δεν πρόκειται πια απλώς για ομολογία των
σοβαρών αμαρτιών αλλά για ομολογία των πάντων. Τέλος,
την αναλογική επέκταση της εξουσίας του ιερέα - οποίος
δίνει πλέον την άφεση - και της ειδημοσύνης του.

[...] ο στόχος δεν ήταν να διαμορφωθεί ο μέσος
και λαϊκός πιστός αλλά οι ίδιοι οι εξομολογητές. Για
να το πούμε διαφορετικά, υπήρξε μια ολόκληρη
διδασκική της μετανοίας, και οι κανόνες - των οποίων
τις λεπτομέρειες σας έδωσα πριν από λίγο - αφορούν
ακριβώς τη διδασκική της μετανοίας. Η πρακτική αυτή
της μετανοίας, όπως σας την εξέθεσα, αναπτύχθηκε
στα ιεροδιδασκαλεία (τους θεσμούς αυτούς που
ταυτόχρονα επιβλήθηκαν, ανακαλύφθηκαν, ορίστηκαν
και θεσπίστηκαν από τη σύνοδο του Τριδέντου και που
ήταν κάτι σαν ακαδημίες του κλήρου). Μπορούμε όμως
να πούμε ότι τα ιεροδιδασκαλεία ήταν το σημείο από
όπου ξεκίνησαν, και συχνά ήταν το μοντέλο, των μεγάλων
σχολικών ιδρυμάτων με προορισμό τη διδασκαλία που
αποκαλούμε δευτεροβάθμια. Τα μεγάλα κολλέγια των
ιησουιτών και των ορατοριανών ήταν είτε επέκταση είτε
απομίμηση αυτών των ιεροδιδασκαλείων. Έτσι, η λεπτή
τεχνολογία της εξομολόγησης δεν ήταν βεβαίως μαζική
πρακτική αλλά δεν ήταν και καθαρή ονειροφαντασία, δεν

ήταν καθαρή ουτοπία. Διαμόρφωσε πράγματι ελίτ. Και αρκεί να δούμε με πόσο μαζικό τρόπο όλες οι μελέτες, για παράδειγμα, των παθών, οι οποίες δημοσιεύθηκαν τον 17ο και τον 18ο αιώνα, δανείστηκαν από όλο αυτό το τοπίο της χριστιανικής ποιμαντικής, για να καταλάβουμε ότι τελικά η συντριπτική πλειονότητα των ελίτ του 17ου και 18ου αιώνα είχε βαθιά γνώση αυτών των εννοιών, ιδεών, υεθόδων ανάλυσης και σχημάτων εξέτασης που ανήκουν στην εξομολόγηση. [...]

Υπάρχει γενικά η ουνήθεια η ιστορία της μετανοίας κατά την Αντιμεταρρύθμιση, δηλαδή από τον 16ο μέχρι τον 17ο αιώνα, να επικεντρώνεται στην καζουιστική. Ωστόσο, δεν πιστεύω ότι το πραγματικά νέο στοιχείο ήταν αυτό. η καζουιστική ήταν αναμφίβολα σημαντική ως διακύβευμα των αγώνων μεταξύ διαφορετικών ταγμάτων, διαφορετικών κοινωνικών και θρησκευτικών ομάδων. Ωστόσο, η ίδια η καζουιστική δεν ήταν καμιά καινοτομία. η καζουιστική εγγράφεται σε μια πολύ παλαιά παράδοση, την παράδοση του παλαιού νομικισμού της μετανοίας: της μετανοίας ως τιμωρίας των παραβάσεων, της μετανοίας ως ανάλυσης των ιδιαίτερων ουνθηκών στις οποίες διαπράχθηκε η παράβαση. Κατά βάθος, η καζουιστική έχει ήδη τις ρίζες

της στη διατιμημένη μετάνοια. Αυτό, αντιθέτως, πού είναι καινούργιο σε σχέση με την τριδεντική ποιμαντική και την ποιμαντική του 16ου αιώνα είναι αυτή η τεχνολογία της ψυχής και του σώματος, της ψυχής μέσα στο σώμα, του σώματος ως φορέα ηδονής και επιθυμίας. Πιστεύω ότι αυτό πού αποτελεί το κυριότερο στοιχείο καινοτομίας σε αυτή την ποιμαντική είναι αυτή η νέα τεχνολογία, με όλες τις μεθόδους της για ανάλυση, αναγνώριση, καθοδήγηση και μετασχηματισμό. Από τη στιγμή εκείνη και μετά, διαμορφώθηκαν η έγιναν αντικείμενο περαιτέρω επεξεργασίας μια σειρά νέα αντικείμενα, τα οποία ανήκουν ταυτόχρονα στην τάξη και της ψυχής και του σώματος, είναι μορφές ηδονής, τρόποι της ηδονής. Έτσι, περνάμε από την παλιά θεματική, όπου το σώμα ήταν η πηγή όλων των αμαρτιών, στην ιδέα ότι υπάρχει λανθάνουσα σε όλα τα αυρατήματα. Και η επιβεβαίωση αυτή δεν είναι απλώς μια αφηρημένη επιβεβαίωση, δεν είναι απλώς ένα θεωρητικό αξίωμα: είναι η αναγκαία προϋπόθεση για αυτή τη νέα τεχνική επέμβασης και αυτόν τον νέο τρόπο άσκησης εξουσίας. Από τον 16ο αιώνα, γύρω από αυτές τις μεθόδους της ομολογίας στο πλαίσιο της υετανοίας υπήρξε, στο σημείο συνάρθρωσης ψυχής και σώματος, μια ταύτιση του σώματος και της σάρκας, μια ενσάρκωση του σώματος και μια ενσωμάτωση της σάρκας, αν θέλετε,

το πρωταρχικό παιχνίδι της επιθυμίας και της ηδονής στο χώρο του σώματος και στην ίδια τη ρίζα της συνείδησης. Ο λόγος της ομολογίας, ο λόγος της ουστολής, του ελέγχου, της διόρθωσης της σεξουαλικότητας, ξεκινά ουσιαστικά από τον αυνανισμό.

Έχουμε να κάνουμε με μια κυκλική διαδικασία, η οποία είναι πολύ χαρακτηριστική αυτών των τεχνολογιών γνώσης και εξουσίας. Οι πιο λεπτομερείς έλεγχοι του νέου εκχριστιανισμού, ο οποίος ξεκινάει τον 16ο αιώνα, οδήγησαν σε θεσμούς εξουσίας και εξειδικεύσεις της γνώσης που πήραν μορφή στα ιεροδιδασκαλεία, στα κολλέγια εν συντομία, σε θεσμούς όπου απομονώνεται, κατά προνομιακό τρόπο, όχι πια η σεξουαλική σχέση μεταξύ των ατόμων, όχι πια οι νόμιμες και άνομες σεξουαλικές σχέσεις, άλλα το μοναχικό και γεμάτο επιθυμία σώμα. [...] Την ίδια εποχή, δηλαδή κατά τον 16ο-17ο αιώνα, βλέπουμε να επεκτείνεται, στο οτοστό, στα κολλέγια, στα εργαστήρια, στο σχολείο, μια ολόκληρη πρακτική εκνύμνασης του σώματος, η εκνύμναση του χρήσιμου σώματος. Τελειοποιούνται νέες μέθοδοι επιτήρησης, ελέγχου, διάταξης στο χώρο, παρατήρησης κ.λπ. Έχουμε μια ολόκληρη επένδυση του σώματος με μηχανικές εξουσίας, οι οποίες επιδιώκουν να το κάνουν

τόσο πειθήνιο όσο και χρήσιμο. Έχουμε μια νέα πολιτική ανατομία του σώματος.

[...] ο κανόνας του μη-λέγειν [non-dire] είναι συνακόλουθος ενός άλλου μηχανισμού, του μηχανισμού της έκφρασης: πρέπει να τα εκφράσεις όλα, αλλά μόνο σε συγκεκριμένες συνθήκες, στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης τελετουργίας και σε έναν συγκεκριμένο άνθρωπο, σαφώς καθορισμένο. Για να το θέσουμε διαφορετικά, δεν μπαίνουμε σε μία εποχή όπου η σάρκα πρέπει να περιοριστεί επιτέλους στη σιωπή, αλλά σε μια εποχή όπου η σάρκα εμφανίζεται στη σχέση της με ένα σύστημα, με έναν μηχανισμό εξουσίας, ο οποίος περιλαμβάνει μια εξαντλητική χρήση του λόγου [discursivité] και μια περιφρέουσα σιωπή, τοποθετημένη γύρω από αυτή την υποχρεωτική και διαρκή ομολογία.

Foucault, M. (2010) *Οι Μη-Κανονικοί: Παραδόσεις στο Κολλέγιο της Γαλλίας 1974-5*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας

The Iran Opportunity By Farouk Zakaria / Who Are Syria's Rebels?

TIME

CAN

Google

SOLVE

DEATH?

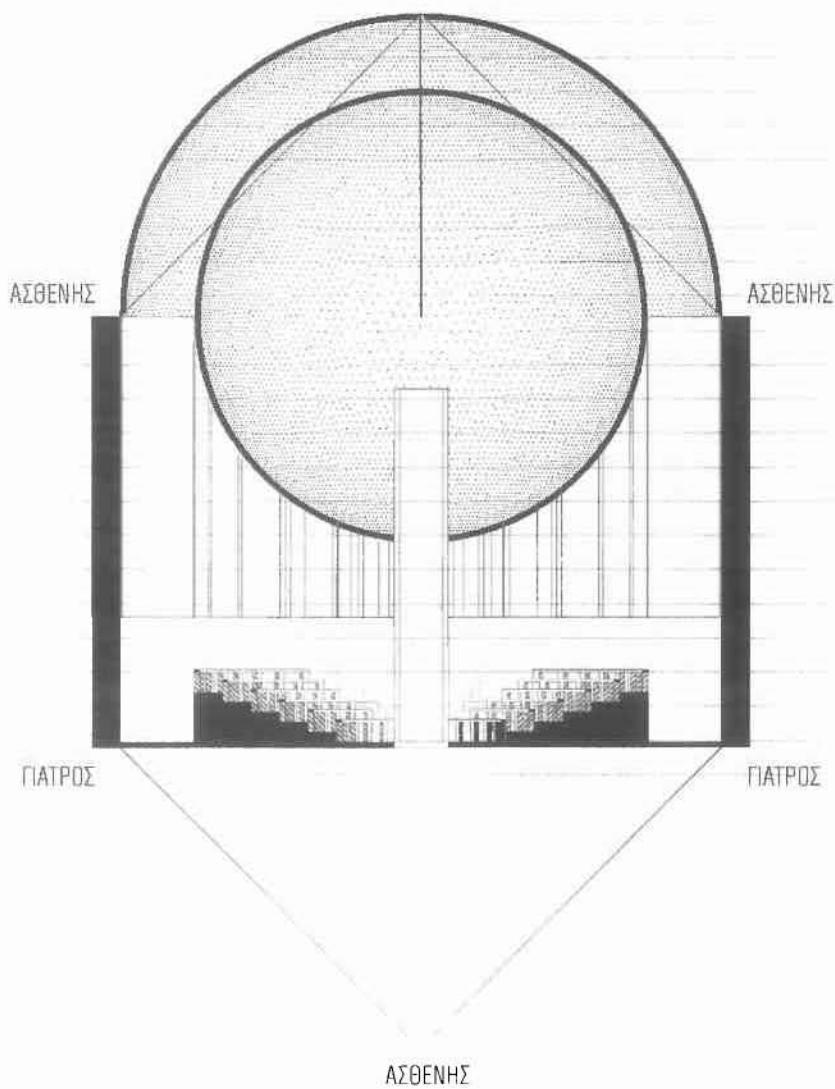
The search giant is launching a venture to extend the human life span.

That would be crazy—if it weren't Google
By Harry McCracken and Lev Grossman

GOOGLE DEATH / Στις 30 Σεπτεμβρίου του 2013 το εβδομαδιαίο περιοδικό TIME παρουσιάζεται στο κοινό με ένα προβοκατόρικο εξώφυλλο που διερωτάται αν η Google μπορεί να "επιλύσει" τον θάνατο. Το αναλυτικό άρθρο που φιλοξενείται στις σελίδες τού εν προκειμένω τεύχους γνωστοποιεί την πρωτοβουλία του τεχνολογικού κολοσσού που υπόσχεται να μειώσει τη θνησιμότητα, παρακάμπτοντας, όπως ισχυρίζεται, κάποιες από τις δυσκινησίες τής υγειονομικής περιθαλψής. Η Callico, το νέο εγχείρημα της αμερικανικής εταιρείας και του επικεφαλής του βιοτεχνολογικού οργανισμού Genentech, φιλοδοξεί να αποτελέσει καινοτομία στην αντιμετώπιση των "ασθενειών του γήρατος", αξιοποιώντας συνδυαστικά την πρόσβαση της Google σε σχετικές βάσεις δεδομένων και την τεχνογνωσία τού συνεργαζόμενου οργανισμού για την επεξεργασία αυτών.

Το πρότογμα της "αθανασίας" που επικαλείται το παραπάνω εξώφυλλο ή της "εγγύησης της υγείας" εν γένει μέσω ιστοσελίδων αυτο-διάγνωσης (symptom-checker), παρουσιάζουν μια ενδιαφέρουσα πτυχή των νέων μέσων διαχείρισης της πληροφορίας που αφορά στις επενδύσεις τους στο ατομικό και συλλογικό φαντασιακό. Στην περίπτωση των διαδικτυακών βιο-τεχνολογιών διάγνωσης, ο χρήστης καλείται να εμπλακεί εισφέροντας προσωπικά του δεδομένα, με την πεποίθηση πως η δυνατότητα του μέσου να καταγράφει τη θέση και το ιστορικό του τού εξασφαλίζει τον έλεγχο της υγείας του. Ο μηχανισμός με τον οποίο η εμπλοκή του καθίσταται οικειοθελής, δεν είναι διαφορετικός από εκείνον της διαχείρισης του σώματος και της ζωής, με την νοηματοδότηση της έννοιας της κανονικότητας ως ισοδύναμης με το επιβλαβές της ενικότητας και το ασφαλές του πληθυντικού. Η διάθεση του εαυτού στα συστήματα ελέγχου και αξιολόγησής του, είναι πλέον συνειδητή και επιθυμητή. Αναδύεται, έτσι, από το βιολογικό το πολιτικό, αναφερόμενο, ως ένα βαθμό, στο επίπεδο ελέγχου της γνώσης αλλά και στον τρόπο με τον οποίο ο έλεγχος αυτός ενσωματώνεται στο υποκείμενο με όρους αυτο-πειθαρχίας. Δίπλα στη νέα ιατρική του «χωρίς γιατρό ούτε άρρωστος»², που περιγράφει ο Deleuze για το νοσοκομειακό καθεστώς των κοινωνιών του ελέγχου, εμφανίζεται η ιατρική του "χωρίς άρρωστο ούτε αθάνατος" της Google για την συμμετοχή κάποιου στο καθεστώς των κοινωνιών οικειοθελούς εντοπισμού και χαρτογράφησης.

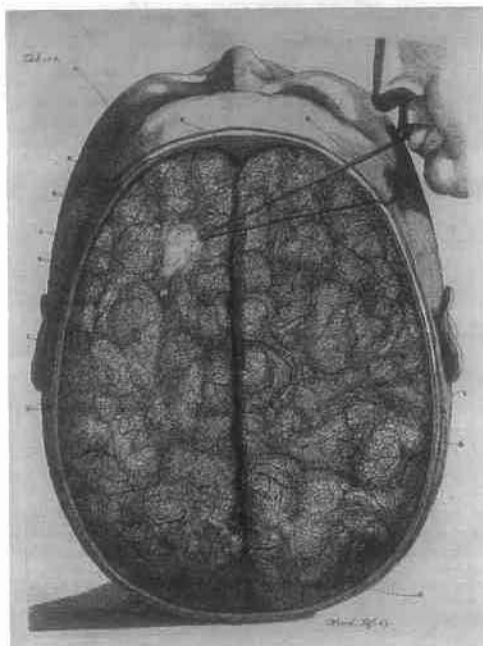
Google

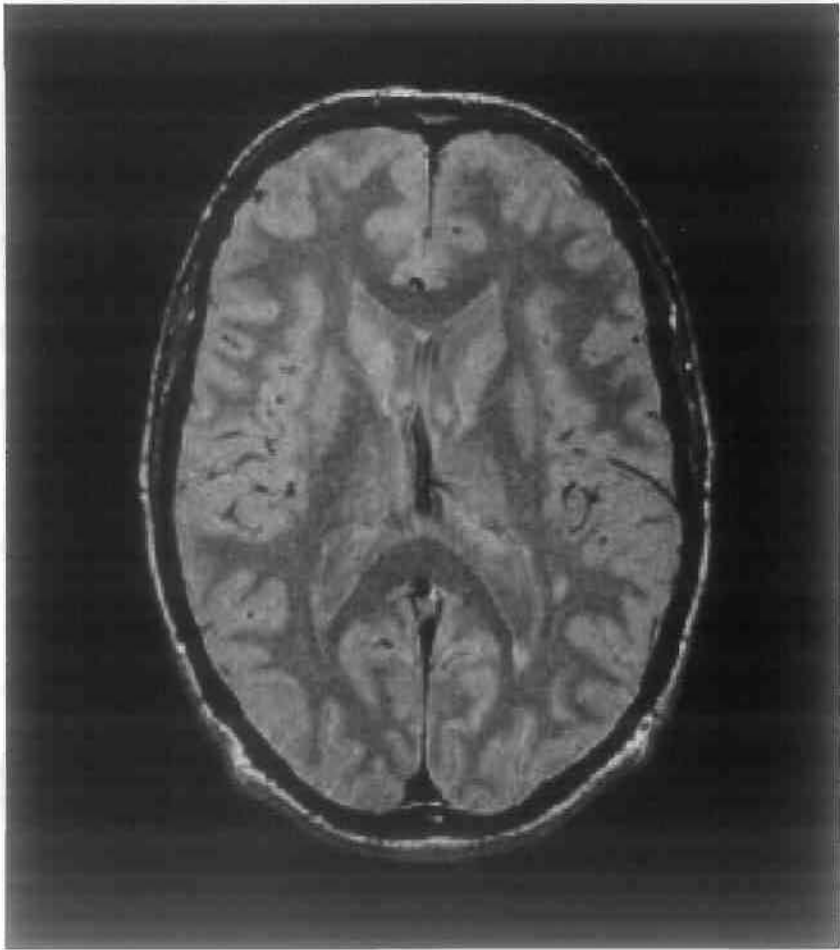

II

TABULAE ANATOMICAЕ

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΝ 16ο ΑΙΩΝΑ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΣΩΜΑ / Το ανατομικό σώμα, ιστορικά, είναι αρχικά ένα πλήρως κειμενικό και θεωρητικό σώμα, στοιχειωθετημένο μέσα από μία πληθώρα ομολογών περιφερειακών λόγων, όπως συγκριτικές ανατομίες ζώων, στοιχειώδεις φυσικές παρατηρήσεις και αναλύσεις, πρακτικές στην κλασσική ιατρική, διασυνδέσεις με τη θεολογία, τη φυσική και τη φιλοσοφία.

ΠΟΡΤΡΕΤΟ

/ Ποια είναι τα όρια ενός Ποσοτικοποιημένου Εαυτού [Quantified Self] να παράγει αποτελέσματα-υποκειμένου [subject-effects]; Σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, η αύξηση της έντασης, του βαθμού λεπτομέρειας, του αναστοχασμού των τεχνολογιών της αυτο-διαγραμματισμού [self-diagramming] οδηγεί στην αύξηση της εμπειρίας του εαυτού σαν μία συνεκτική και συνεχής ταυτότητα. Περισσότερη ανατροφοδότηση ισούται με περισσότερο εαυτό (αυτοπεποίθηση). Υποστηρίζω ότι μετά από ένα ορισμένο όριο (βλέπε γράφημα) η αύξηση της έντασης και της κλίμακας της παρακολούθησης και εντοπισμού καταλήγει σε απόλυτη διάχυση της αίσθησης του συνεκτικού εαυτού. Αυτό σημαίνει ότι, μακροπρόθεσμα, μια ακραία αύξηση σε αυτές τις ίδιες τεχνολογίες υπονομεύει τα όρια του εαυτού και του άλλου, και οδηγεί σε μία ασυνεπή και ασυνεχή αίσθηση της ταυτότητας-του-εαυτού [self-identity]. Πάρα πολλή ανατροφοδότηση ισούται με ένα διαλυμένο εαυτό. Σκέφτομαι για το νέο χρονοδιάγραμμα του Facebook και τη σχέση του με την "QS" κουλτούρα, Ποσοτικοποιημένου Εαυτού. Τη νέα διεπιφάνεια [interface] εμπνεύστηκε ο Nicholas Felton, διάσημος για τις ετήσιες αναφορές σχετικά με τις Ιδεοψυχαναγκαστικές Διαταραχές του, τον εαυτό

του και τη ζωή του. Στο βαθμό που το Facebook εργάζεται για να κατασκευάσει λογικές του εαυτού για τους χρήστες του, τότε νέες διεπιφάνειες [interfaces] επαναπεξεργάζονται αυτές τις λογικές, μερικές φορές με παράξενα αποτελέσματα. Το κίνημα QS έχει επανενώσει τεχνικές ελέγχου και μέτρησης γεννημένες από μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού ώστε να κάνει τα μέχρι τώρα αθέατα μοτίβα [patterns] της καθημερινής ζωής των ανθρώπων ορατά, αναγνωρίσιμα και πρακτικά αξιοποιήσιμα. Αλλά γι' αυτόν το λόγο, είναι οι άνθρωποι πεπεισμένοι ότι η μοναδικότητα των βιογραφιών τους είναι πιο αληθινή, πιο ατομική, από ό,τι πραγματικά είναι; Οι άνθρωποι είναι πεπεισμένοι ότι υπάρχουν στην πραγματικότητα ως "άτομα" με τρόπους που στην πραγματικότητα δεν το κάνουν; Ή, με άλλους τρόπους, είναι εκπαιδευμένοι να συνειδητοποιήσουν το αντίθετο από αυτό: ότι η ατομικότητά τους είναι μια οφθαλμαπάτη; Εξαρτάται.

Με τη νέα διεπιφάνεια του Facebook, μπορούμε να δούμε ένα κρίσιμο βήμα στην δεκαετή ενσωμάτωση/ επικράτηση της λογικής QS, όχι μόνο για το λογισμικό κοινωνικής δικτύωσης, αλλά για τα πραγματικά κοινωνικά δίκτυα και τις κοινωνίες στο σύνολό τους. Τι θα πει

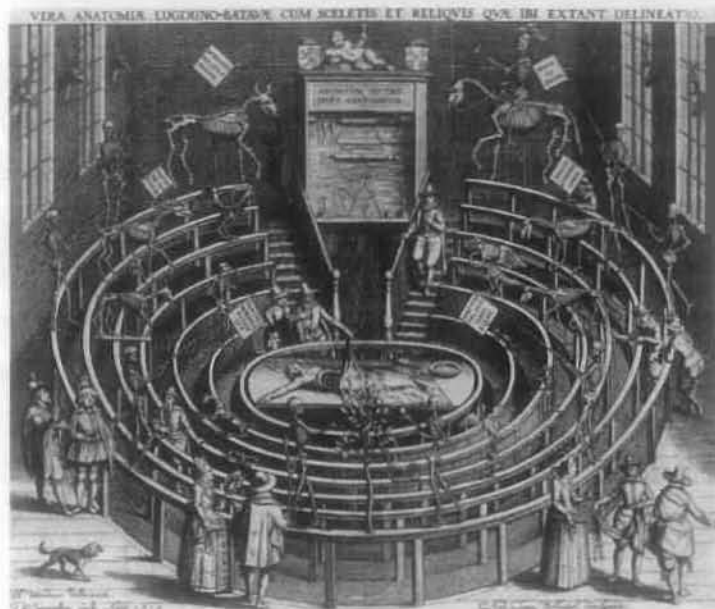
αυτό; Αν η αίσθηση της ταυτότητάς μας είναι πάντα κατασκευασμένη σε κάποιο βαθμό από την εικόνα που μας παρέχουν τα οποιαδήποτε εργαλεία αυτοπεριγραφής χρησιμοποιούμε για να δούμε τους εαυτούς μας στον κόσμο (σχέδια σπηλαίων, ονόματα, καθρέπτες, ψυχές, πιστοποιητικά γάμου, πανοπτικά, ώρες πτήσης, χάρτες γονιδιώματος, κ.λπ.), τότε "ποιοι" θα γίνουμε "εμείς", μέσω της QS; Ποια είναι η ψυχροσύνθεση του homo quantification; Συνολικά, ο καθένας από μας θα γίνει πιο κοινοτοποιημένος, πιο υπέρ-εξατομικευμένος, κοιτάζοντας μόνο τις δικές μας προδιαγεγραμμένες αντανakλάσεις των κολακευτικών πληροφοριών, και αναπληροφρώντας; Θα πιστεύουμε ακόμα περισσότερο στους κατασκευασμένους reality show χαρακτήρες που συνθέτουν το προφίλ μας στο Facebook; Και/ή θα γίνουμε ακόμα πιο απομονωμένοι, ευάλωτοι στη διαταραχή έλλειψης προσοχής (ADD), με τα μμίδια του εγκεφάλου επιμελημένα από αυτό, με εξαργυρώσιμη επέκταση της νόησης; Σε ποιο μοτίβο συνυπάρχουν όλα αυτά;

Bratton, B. (2011) *The Arc of Networked-Self Dissolution*. Bratton.info [Online] Διαθέσιμο από το: <http://www.bratton.info/projects/texts/the-arc-of-networked-self-dissolution/> [τελευταία επίσκεψη 20 Οκτωβρίου 2014]

ΑΝΑΤΟΜΙΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΟΝ 16ο ΑΙΩΝΑ

ΑΝΑΤΟΜΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ /Ο Δρ.

Μπένγουεϋ χειρουργεί σε αμφιθέατρο γεμάτο φοιτητές:

"Αυτήν εδώ την εγχείρηση, παιδιά, δεν θα τη δείτε να γίνεται συχνά, και υπάρχει λόγος... Βλέπετε, δεν έχει την παραμικρή ιατρική αξία. Κανείς δεν ξέρει ποιος ήταν ο αρχικός σκοπός μιας τέτοιας επέμβασης ή αν σε τελική ανάλυση υπήρχε πράγματι κάποιος σκοπός. Προσωπικά πιστεύω πως επρόκειτο εξ υπαρχής για μια καλλιτεχνική δημιουργία." Όπως ακριβώς ο ταυρομάχος που με την επιδεξιότητά του και τις γνώσεις του καταφέρνει να απαλλάξει τον εαυτό του από τους κινδύνους που μόνος του δημιούργησε, έτσι και ο χειρουργός με την εγχείρηση αυτή σκόπιμα θέτει σε κίνδυνο τη ζωή του ασθενούς του, κι αμέσως μετά, με απίστευτη ταχύτητα και σβελλοσύνη, τον σώζει από το θάνατο στο τελευταίο δέκατο του δευτερολέπτου...Έτυχε ποτέ κανείς σας να δει τον Δόκτορα Τετραταίνι να δίνει παράσταση; Κι εσκεμμένα χρησιμοποιώ τον όρο παράσταση διότι οι επεμβάσεις του ήταν ένα ρεσιτάλ δεξιολογίας.

Burroughs W. (2010), *Γυμνά γεύμα*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος

ΣΙΖΙΓΙΚΗ ΣΚΟΠΗ

Δίπλα στο τεμαχισμένο σώμα υπήρχε ένα ανατομικό κείμενο, συνηθως του Γαληνού, από το οποίο ο ανατόμος διάβαζε, αποκαλύπτοντας παράλληλα το αντίστοιχο υλικό στο πτώμα. Όπως μπορεί κανείς να μαντέψει, η κύρια "ατραξιόν" των θεάτρων ανατομίας βασίζεται σε ένα κάποιο είδος ηδονοβλεψίας (voyeurism) που σχετίζεται με την αίσθηση της ανακάλυψης-σε-πραγματικό-χρόνο κι επί τόπου μιας γενικής ματιάς κάποιου στο ίδιο του το εσωτερικό σώμα. *Επιπλέον, στην παράδοση του ανθρωπισμού της Αναγέννησης, στη σκηνή εντοπίζεται η παραστατική απεικόνιση των μεταφυσικών ομολογιών/ανθρωπολογιών (homo-logy) για το (καθολικό, αρσενικό) σώμα, το (μηχανιστικό) σύμπαν, και μια εξορθολογισμένη πολιτική και κυβερνητική αρχή: συγκεντρωτικά, ιεραρχικά και λειτουργικά μέρη και σύνολα.*

Ως προϊόν λόγου, στο ανατομικό θέατρο το υπό-εξέταση-σώμα περιστρέφεται ακόμα γύρω από το κείμενο αν και δεν είναι αποκλειστικά στοιχειοθετημένο μέσα απο αυτό. Οι καινοτομίες που ο Vesalius ανέπτυξε στο *De Humani Corporis Fabrica*, συμπεριλαμβανομένων των διαγραμμάτων, πινάκων και των μηχανισμών κωδικοποίησης, σηματοδοτούν μια στροφή από το καθαρά γλωσσικό-περιγραφικό status της ανατομίας (που βρίσκεται στον Ιπποκράτη, τον Αβικέννα ή τον Γαληνό), προς ένα ενημερωτικό, ταξινομικό και ταξινομητικό status μπολιασμένο σε μια ιδιαίτερα περίτεχνη και γραφική ευαισθησία.

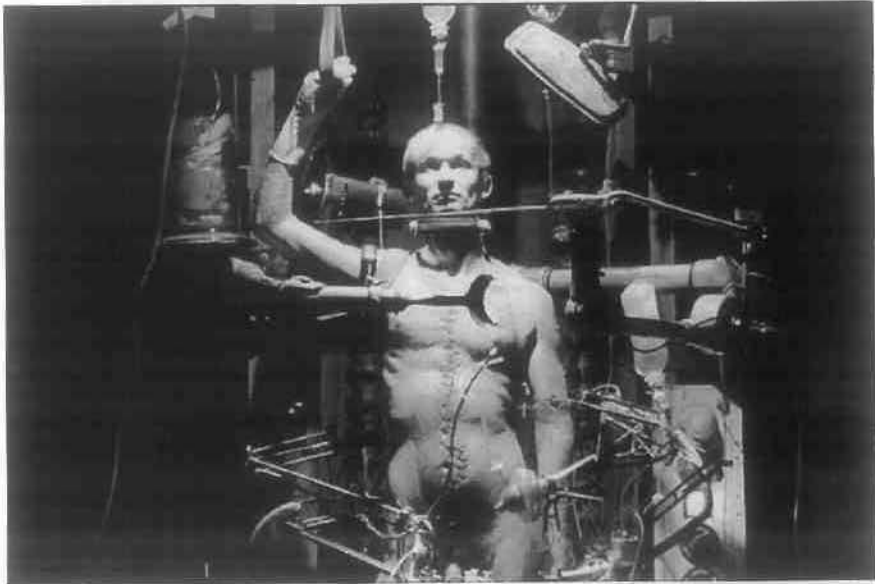
Είναι η στιγμή και η σκηνή εκείνη όπου -με όρους σχεδόν γκροτέσκου θεάματος- καταφέρνει να συσταθεί ο επιστημονικός εγκυκλοπαιδικός λόγος γύρω από το ιατρικό αντικείμενο. Το "σώμα" αυτού του ιατρικού αντικειμένου μεταμορφώνεται πάνω στο εγχειρητικό τραπέζι του ανατομικού θεάτρου από σώμα κειμενικό (*tabulae anatomicae*) σε ένα σώμα παραστατικό. Ένα σώμα θεατρικό. Είναι η εγχειρητική μπάρα αναζήτησης της google η σκηνή αυτή σήμερα όπου το αυτο-τεμνόμενο εξομολογούμενο σώμα γίνεται πάλι κειμενικό;

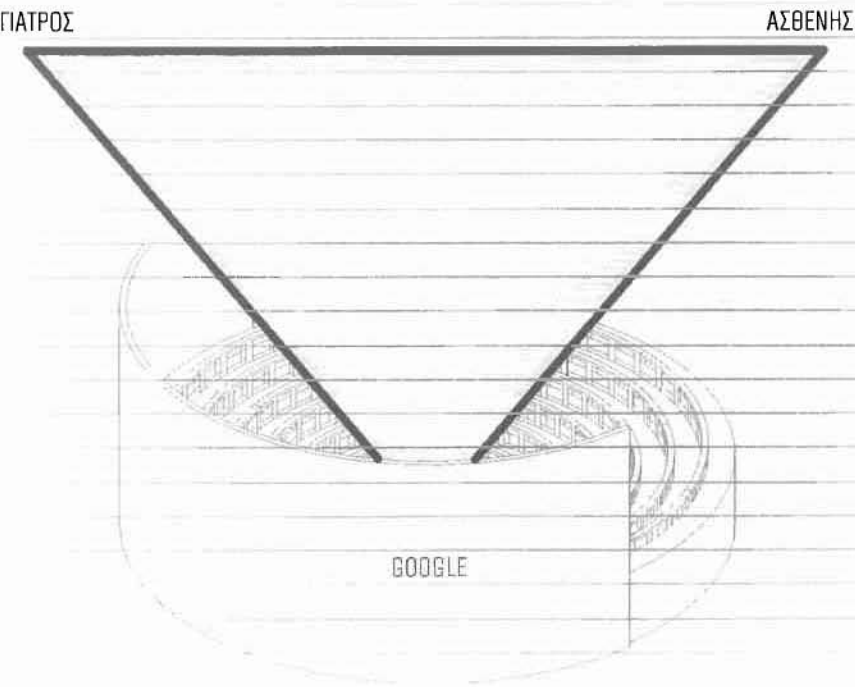

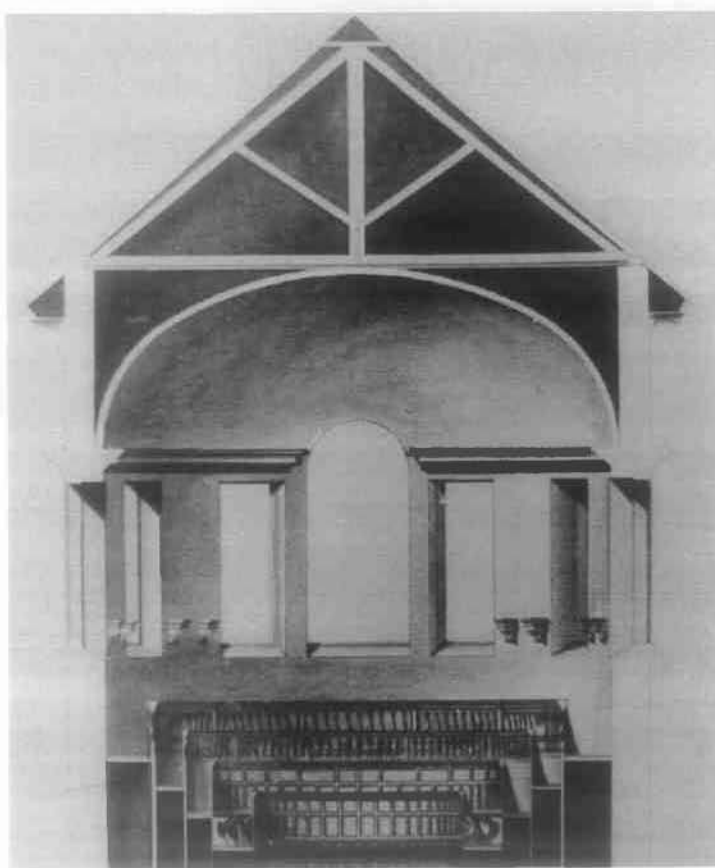
Η ιατρική γνώση και ο αντίστοιχος λόγος διαμεσολαβείται με όρους τεχνολογιών του θεάματος παρουσιάζοντας μία αναλογία της σκηνης των ανατομικών θεατρων και εκείνης των ελεύθερα προσβάσιμων διαγνωστικών εργαλείων στο διαδίκτυο. Η επιστημονική καινοτομία λειτουργεί και στις δύο περιπτώσεις στα πλαίσια της πολιτισμικής επικαιρότητας (απο την ανατομία του 16ου και τις πολιτικές τεχνολογίες που την αναδεικνύουν σε κεντρικό για την κοινωνία πολιτισμικό γεγονός μέχρι τις realvideo εγχειρήσεις στο διαδίκτυο και την αντίστοιχη σήμανση τους στο ευρύ κοινό ως ενημερωτικού χαρακτήρα θέαμα). Καταφέρει να "ενσωματώσει" την εγχειρητική υποδομή στην οθόνη και επενδύοντας στην κουλτούρα μίας ψηφιακής κατανάλωσης της γνώσης να θα μπορέσει να πολλαπλασιάσει το "ασθενές" σώμα.

.....

IV

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΑΣΘΕΝΕΙΣ

ΕΠΙΔΗΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΝ 18ο ΑΙΩΝΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

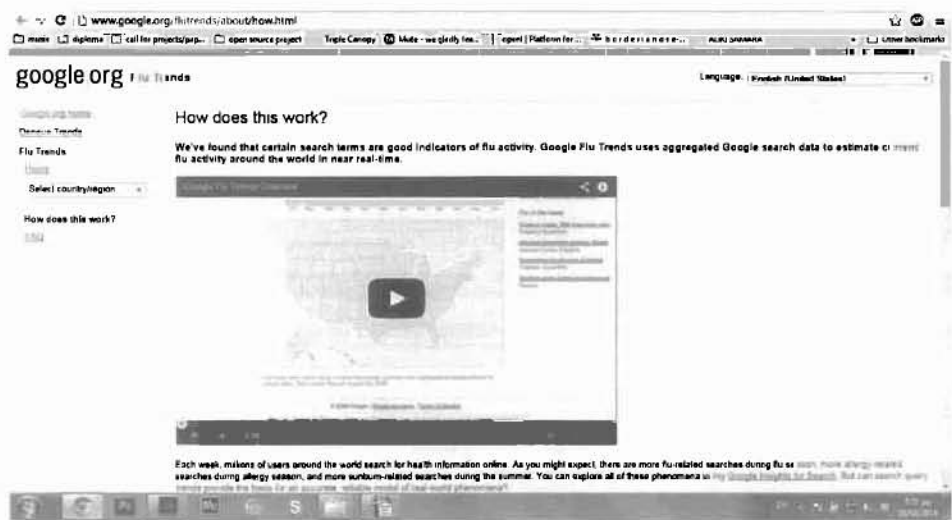
/ Στα τέλη του 18ου αιώνα, λαμβάνει χώρα η θεσμοθέτηση της συγκεκριμένης μορφής εμπειρίας: για να τεθούν υπό παρακολούθηση οι επιδημίες που ενδέχεται να ξεσπάσουν στα καντόνια, ο Έπαρχος διορίζει σε κάθε επιτροπή πολιτών ένα γιατρό και πολλούς χειρουργούς, οι οποίοι βρίσκονται σε επαφή με τον αρχίατρο του δημοσιονομικού υποτομέα σε ό,τι αφορά "τόσο την επικρατούσα νόσο όσο και την τοπογραφία του καντονιού τους από ιατρική άποψη", όταν δε τέσσερις-πέντε άνθρωποι έχουν προσβληθεί από την ίδια ασθένεια ο υπεύθυνος πρέπει να ενημερώσει τον αντεπίτροπο, που στέλνει το γιατρό για να υποδείξει την αγωγή την οποία θα εφαρμόζουν σε καθημερινή βάση οι χειρουργοί στις σοβαρότερες περιπτώσεις ο γιατρός του δημοσιονομικού υποτομέα πρέπει να μεταβεί επιτόπου."

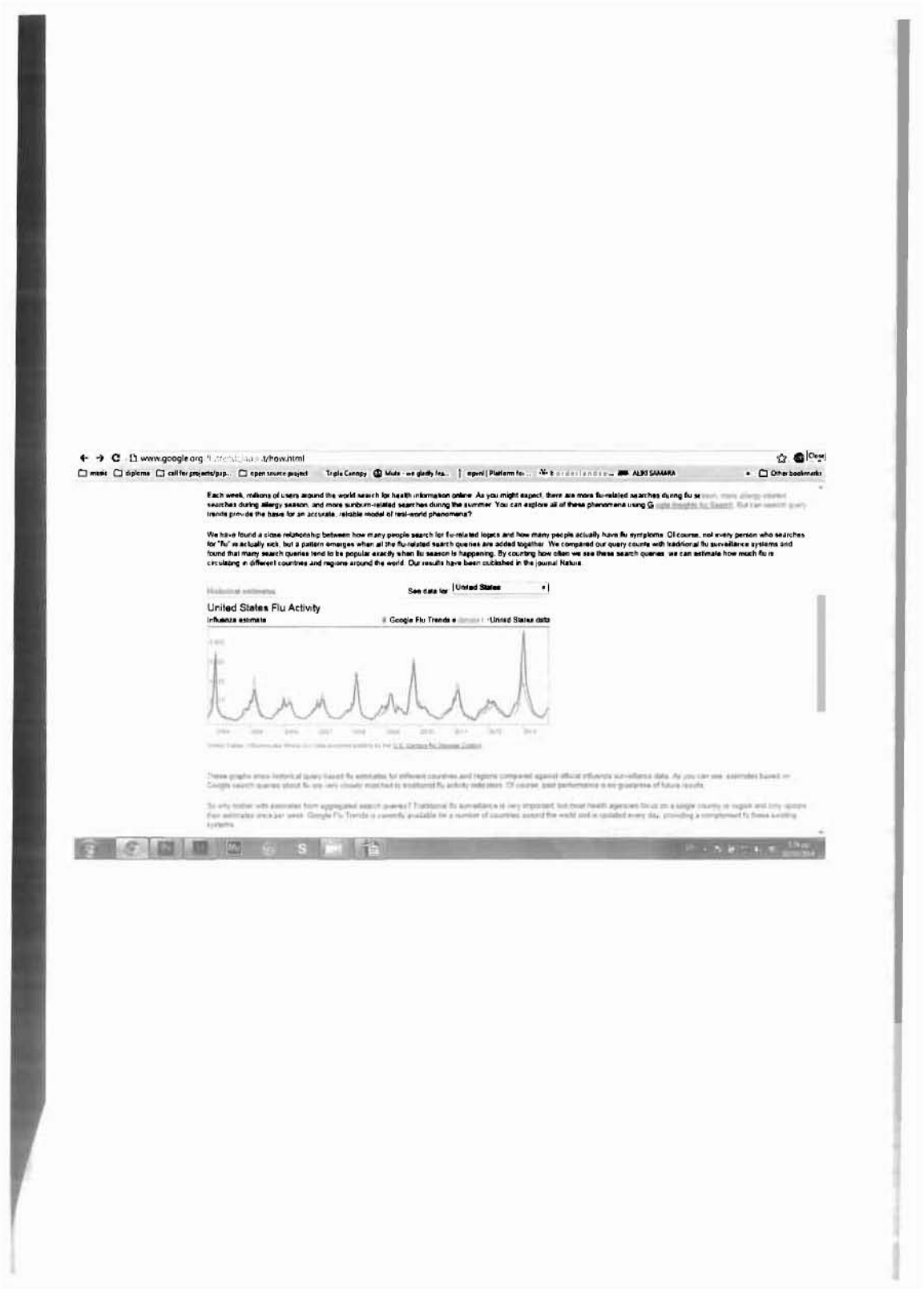
Όμως αυτή η εμπειρία δεν μπορεί να προσλάβει την πλήρη σημασία της αν δεν συνοδευτεί από μια στοθερή.

εξαναγκαστική παρέμβαση. Δεν μπορεί να υπάρξει επιδημιολογική ιατρική χωρίς αστυνόμευση: για την επίβλεψη των εγκαταστάσεων των ορυχείων και των νεκροταφείων, για την όσο το δυνατόν συχνότερη αποκομιδή των πτωμάτων στον τόπο της καύσης τους, για τον έλεγχο του εμπορίου του ψωμιού, του κρασιού και του κρέατος, για τη ρύθμιση της λειτουργίας των σφαγείων και των βαφείων, για την απαγόρευση των ανθυγιεινών κατοικιών. Θα έπρεπε επίσης, ύστερα από λεπτομερή εδαφολογική μελέτη ολόκληρης της επικράτειας, να καταρτιστεί ένας υγειονομικός κανονισμός για κάθε επαρχία, ο οποίος θα αναγιγνώσκεται "κατά το κήρυγμα ή τη λειτουργία τις Κυριακές και εορτές" και αφορά τον τρόπο διατροφής, ένδυσης, αποφυγής των ασθενειών, πρόληψης ή θεραπείας όσων κάνουν θραύση: "Οι οδηγίες αυτές θα είναι σαν προσευχές τις οποίες θα μπορούν να αποστηθίσουν ακόμα και οι πλέον αδαείς, ακόμα και τα παιδιά". Έπρεπε τέλος να δημιουργήσουν ένα σώμα επιθεωρητών υγείας, τους οποίους θα μπορούσαν να "κατανείμουν στις διάφορες επαρχίες αναθέτοντας έναν συγκεκριμένο νομό στον καθένα", όπου θα καταγράφει

παρατηρησεις για τομείς που άπτονται της ιατρικής αλλά και της φυσικής, της χημείας, της φυσικής ιστορίας, της τοπογραφίας και της αστρονομίας, θα ορίζει ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν και θα ελέγχει τη δουλειά του γιατρού. "Ευχής έργον θα ήταν το κράτος να εξασφαλίσει τα προς το ζην αυτών των γιατρών-φυσικών και να αναλάβει όλα τα έξοδα που συνεπάγεται η διάθεση για χρήσιμες ανακαλύψεις"

Foucault, M. (2012) *Η γέννηση της κλινικής*. Αθήνα: Νήσος

LOCATIVE MEDIA / Μεταβαίνοντας από το

μοντέλο της θεραπείας σε αυτό της διάγνωσης, όπως ευρύτερα από τις κοινωνίες της πειθαρχίας στις κοινωνίες του ελέγχου και από αυτές στις αντίστοιχες σύγχρονες "ψηφιακές", οι διάφορες τεχνολογίες της επιδημιολογίας και βιο-στατιστικής αντανακλούν τον κατανεμημένο στον χρόνο και στον χώρο έλεγχο των σωμάτων. Γενικότερα, οι τεχνολογίες δι' εντοπισμού (locative media), με τη χρήση συστημάτων προσδιορισμού θέσης, και η κουλτούρα των ψηφιακών μέσων επικοινωνίας που τις "εμφυτεύει" σε κάθε δυνατή διάδραση των σωμάτων στο χώρο, ενισχύουν μία πιθανότητα σύμπραξης του ελέγχου και της χαρτογράφησης. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει για αυτές τις τεχνολογίες ο Ben Russell, *η γεωγραφική θέση είναι γνωστή, δικτυωμένη· φορητές συσκευές καθιστούν δυνατές αόρατες σημειώσεις σε σχέση με τον χώρο, τον τόπο, τους ανθρώπους και τα πράγματα. [...] Τα παιχνίδια ηλεκτρονικού υπολογιστή βγαίνουν εκτός συσκευής και γίνονται ανατρεπτικά. Το σεξ, ή ακόμα και η αγάπη, είναι πιο εύκολο να βρεθούν. Ο πραγματικός χώρος μπορεί να περιγραφεί και οριοθετηθεί με μη ορατούς τρόπους. [...] Η γεωγραφία γίνεται ενδιαφέρουσα. Τα κινητά τηλέφωνα αποκτούν πρόσβαση στο διαδίκτυο και στα συστήματα προσδιορισμού θέσης, τα πάντα είναι δυνατόν να εντοπιστούν, να επισημανθούν, να καταλογογραφηθούν και να χαρτογραφηθούν. Κειμενικές, οπτικές και ακουστικές πληροφορίες είναι διαθέσιμες όταν πλησιάζεις, όπως το πλαίσιο υπαγορεύει, ή όταν ρωτάς.*

PAGERANK / Ο αλγόριθμος κατάταξης και αξιολόγησης της πληροφορίας της Google, το Page Rank, σαν οικονομικό και γνωσιακό διάγραμμα, αποτελεί το καταλληλότερο διαγραμματικό ανάλογο του γνωσιακού καπιταλισμού. [...]

Όσον αφορά στην παράγωγή αξίας και το Page Rank έχουμε να κάνουμε με την αντιστροφή του πανοπτικού διαγράμματος: όχι απλά ένας μηχανισμός επιτήρησης ή ελέγχου, αλλά μια μηχανή που αποτυπώνει και αιχμαλωτίζει τον "ζωντανό" χρόνο και τη "ζωντανή" εργασία και μετασχηματίζει την κοινή διάνοια (common intellect) σε δικτυακή αξία. Μία "επιτήρηση της πληροφορίας" (dataveillance) που θα ήταν αδύνατη χωρίς το μονοπώλιο της πληροφορίας, το οποίο χάρις στο Page Rank απολαμβάνει η Google. [...] Ως προς την συσσώρευση αξίας και το μονοπώλιο, έχουμε να κάνουμε με μία γνωσιακή ηγεμονία και ενός - νέου - "γνωσιακού ενοικίου" (εφόσον βασίζεται στην εκμετάλλευση ενός νέου mediascape για την συλλογική νοημοσύνη, το οποίο είναι μόνο φαινομενικά ανοικτό και δωρεάν.) Έτσι,

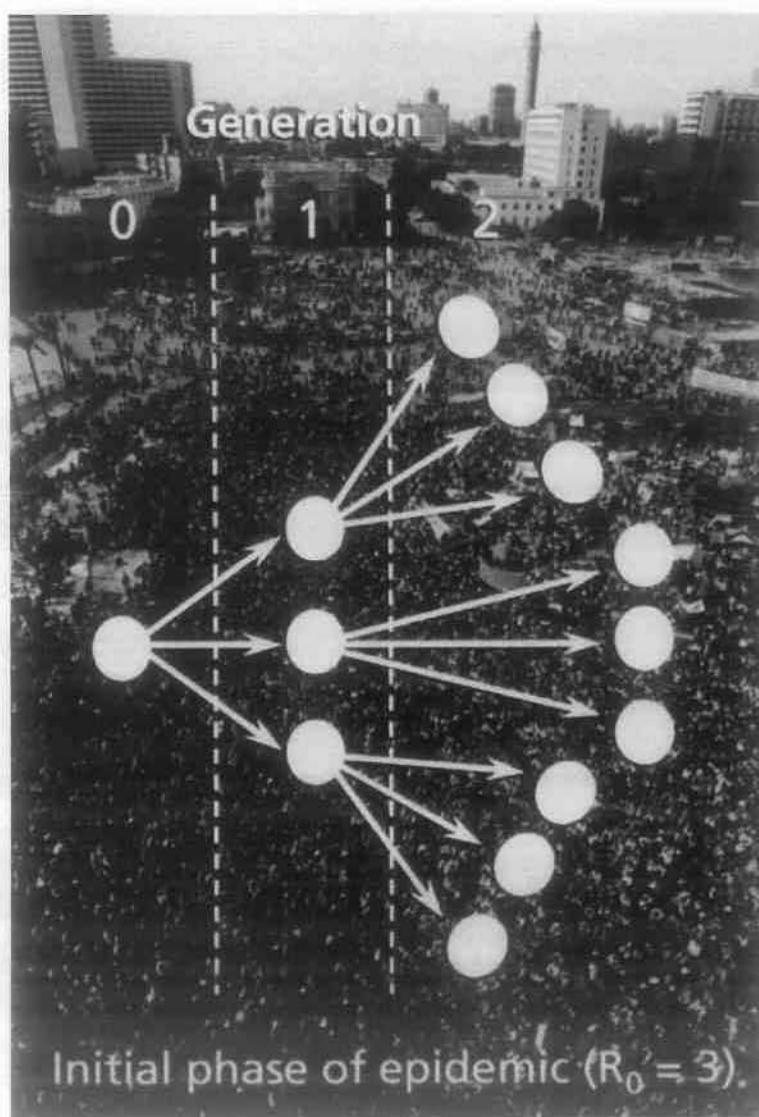
η Google γίνεται ο πρώτος συστηματικός παγκόσμιος απολαμβάνων-το-ενοίκιο (global rentier) της κοινής διάνοιας. [...]

Αντιστρέφοντας το πανοπτικό σαν τρόπο σκέψης της επιτήρησης, η Google μπορεί να ιδωθεί ως ένα μηχανικό παράσιτο της κοινής διάνοιας (ή η παραγωγή δικτυακής αξίας). [...] Το PageRank, ο σοφιστική αλγόριθμος πίσω από την Google καθορίζει τη σημασία μιας ιστοσελίδας και την ιεραρχική της θέση μέσα στα αποτελέσματα των μηχανών αναζήτησης. Αν η μεταφορά του πανοπτικού αντιστραφεί η Google δεν είναι μόνο ένα apparatus dataveillance εκ των άνω, αλλά και ένα apparatus παραγωγής αξίας από τα κάτω. [...]

Μέχρι τα τέλη των '90s (με μηχανές αναζήτησης όπως το yahoo και άλλες να κοντράρουν ακόμα την Google) η ταξινόμηση της πληροφορίας γίνεται με λογικές δένδροειδούς εγκυκλοπαιδειακής δομής ενώ, αργότερα, η Google εισάγει τον παράγοντα της αξίας και μονοπωλεί. Έχουμε να κάνουμε με υποκειμενικές

σχέσεις εμπιστοσύνης, μία δομική ασυμμετρία στη σχέση ιεράρχησης της πληροφορίας ανάμεσα στην πηγή-άτομο και την πηγή-εταιρεία (μέσα στη συστηματοποίηση των αποτελεσμάτων από το PageRank).

Pasquinelli, M. (2009) *Google's PageRank Algorithm: a diagram of cognitive capitalism and the rentier of the common intellect*. academia.edu [Online] Διαθέσιμο από το: https://www.academia.edu/1992027/Googles_PageRank_algorithm_a_diagram_of_cognitive_capitalism_and_the_rentier_of_the_common_intellect [τελευταία επίσκεψη 20 Οκτωβρίου 2014]

PATHOGEN POSITIVE / Στα

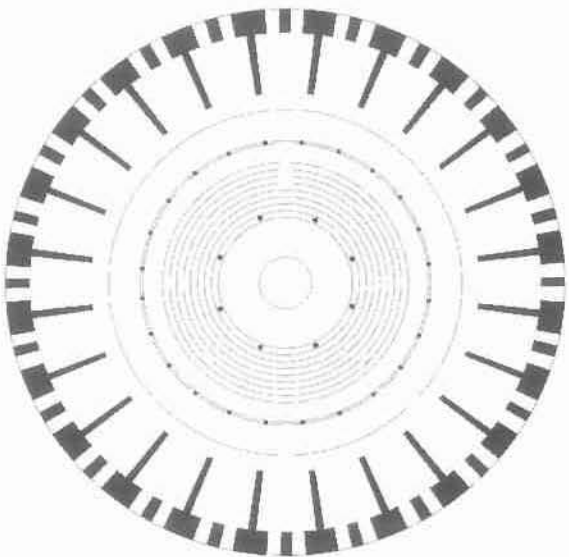
πρόθυρα μίας διαταραγμένης διασκέδασης παρατηρείται ότι τις τελευταίες δεκαετίες η μεταδοτική ασθένεια έχει αποκτήσει θετικές συσχετίσεις. Δεν θα έπρεπε να προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η παγκόσμια αγορά αξιοποιώντας την ταχύτητα και την περίσσεια πρέπει να θαυμάζει τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες των ιών· δύνανται ταχείας, παγκόσμιας εμβέλειας, εξάπλωσης. [...] Δεν μπορεί να είναι ένα τυχαίο γεγονός ότι η ρητορική των "θετικών παθογόνων" ξεκίνησε στον αιθέρα της τεχνόσφαιρας -ένα χώρο όπου η ταχύτητα και η αποτελεσματικότητα τόσο έχουν τιμηθεί. Οι ιοί των υπολογιστών αρχικά θεωρήθηκαν ένα ενοχλητικό φαινόμενο προς εξουδετέρωση, αλλά σύντομα τα θαυμάσια χαρακτηριστικά τους ήταν κατανοητά ως επιθυμητά. Ένας ιός είναι η υψηλότερη δύναμη της αναπαραγωγής, η οποία με τη σειρά της είναι η καρδιά και η ψυχή του ψηφιακού κόσμου. Η επιθυμία για γρήγορη, αποτελεσματική επαναληψιμότητα είναι η μηχανή που κινεί τον πολιτισμό, το εμπόριο, και την πολιτική.

Critical Art Ensemble (2012) *Disturbances*. Λονδίνο: Four Corners Books

V

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΒΙΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΟΝ 18ο ΑΙΩΝΑ ΣΤΟΝ 19ο ΑΙΩΝΑ

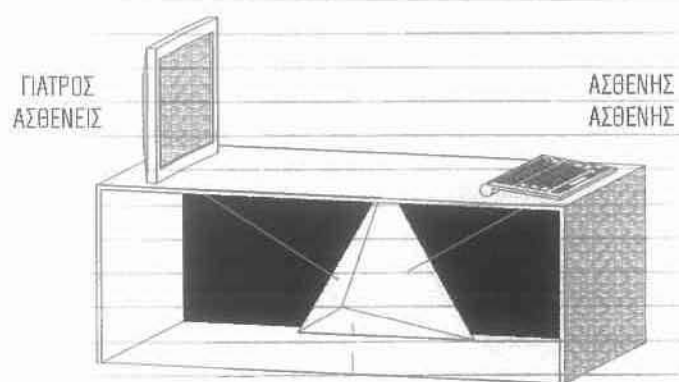

ΤΕΧΝΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ / Το νέο υβρίδιο

"τεχνο-γεωγραφίας" (τεχνολογία+γεωγραφία) και αυτοελέγχου υπογραμμίζει τον πολιτικό χαρακτήρα των ζητημάτων που έχουν σχέση με την υγεία, την ασθένεια ή τη ζωή και των τεχνικών με τις οποίες συστήνονται αυτές οι έννοιες απηχώντας τη νεωτερική μορφή πολιτικού ορθολογισμού και εξουσίας που ο Foucault ονόμασε βιοπολιτική: *μία συναρμολόγηση πρακτικών λόγου, θεσμικών συμβάσεων και φαντασιακών επενδύσεων που καθιστούν τη διαχείριση της ζωής αντικείμενο συστηματικού ελέγχου*, ορίζοντας ως ιστορικό κατώφλι αυτής της μορφής κυριαρχίας την εποχή κατά τα τέλη του 18ου αιώνα, όπου τόσο το συλλογικό όσο και το ατομικό σώμα γίνονται αντικείμενα πειθαρχικών χειραγωγήσεων και πληθυσμιακών ρυθμίσεων.

Η πανοπτική οργάνωση των πειθαρχικών υποδομών (νοσοκομειακών, σωφρονιστικών, στρατιωτικών κ.α.) του 19ου αιώνα, που επιτρέπει τη συνεχή και συνολική εποπτεία τους, διαμορφώνει σταδιακά μία ευρύτερη αρχιτεκτονική λογική. Το τυπολόγιο αυτών των μετασχηματισμένων υποδομών, που στο εσωτερικό τους παρήγαγαν εκείνες τις σχέσεις που γενικευμένα μπορούμε να αποκαλούμε βιοπολιτική, ακολουθεί έναν κατακερματισμό ανάλογο με εκείνον που περιγράφει τον έλεγχο επί των οωμάτων. Ο φετιχισμός της νεωτερικότητας με τη διαφάνεια, που εξυπηρετούσε την ανεμπόδιστη θέαση του ενός χρήστη από τον άλλο (αρχικά σε δομές εργασιακού χαρακτήρα και μεταγενέστερα σε ιδιωτικούς χώρους), αναπαρήγαγε αργότερα το πανοπτικό στρατήγημα ελέγχου προς τον σχηματισμό ενός καταχρηστικού κανόνα. Επιστρατεύοντας έτσι την υποψία της παρακολούθησης, παρά την ίδια την παρακολούθηση, η επίβλεψη αντικαταστάθηκε από την αυτο-πειθαρχία που στη συνέχεια παγιώθηκε σε μια ανοιχτή ατζέντα από σύγχρονες εκδοχές τεχνολογικά εξοπλισμένων χώρων. Αυτό που ήταν κάποτε μοναδικό προνόμιο των κατασκευαστών, των αρχιτεκτόνων και των μηχανικών, περνάει στα χέρια οποιουδήποτε· η ικανότητα, δηλαδή, να διαμορφωθεί και να οργανωθεί ο πραγματικός κόσμος και ο πραγματικός χώρος. Τα εργαλεία για την οργάνωση και την επιτήρηση του κτιστού περιβάλλοντος παύουν σ' αυτό το σημείο να είναι αμιγώς αρχιτεκτονικά. Η ενσωμάτωση των συστημάτων παρακολούθησης σε όλες τις εμπειρίες της αστικής ζωής απούλοποιεί την αρχιτεκτονική τόσο σε επίπεδο

οικοδομικού αντικειμένου (ο λειτουργικός ρόλος μίας επιφάνειας στον χώρο καλύπτεται εν μέρει από αυτόν της κάμερας ή της οθόνης) όσο και σε επίπεδο πρακτικής (ο αρχιτέκτονας γίνεται παραγωγός και καταναλωτής μίας "εικονικής" κατασκευής). Ο πύργος ελέγχου γίνεται αποτελεσματικότερος ως λογισμικό παρά ως κτίριο, οργανώνοντας κανόνες συμπεριφοράς και μετατρέποντας την αρχιτεκτονική σε μία άυλη και συνθετότερη πολιτική και τεχνολογική κατασκευή. Η έννοια του βιοπολιτικού ελέγχου στο σύγχρονο παράδειγμα, ενυπάρχει σε κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής με τη σωματοποιημένη κι όχι πιά χωρική νοηματοδότηση του ελέγχου. Η πληροφορία της καταγραφής διανέμεται σε κάθε σημείο του δωματίου, της κατοικίας, της πόλης και του κόσμου καθιστώντας ασαφή τα όρια ανάμεσα στον χώρο και τα μέσα· το δομικό εξαφανίζεται μέσα στο δυνητικό. Μέσα σε αυτό το εννοιολογικό πλαίσιο, η αρχιτεκτονική περιγράφεται όχι μόνο σαν μία πρακτική του κτίζειν αλλά σαν ένα σύστημα πολιτικής αναπαράστασης, ένα σύνολο οπτικών και χωρικών καθεστώτων κατασκευασμένων μέσω του λόγου και των media, και μία βιοπολιτική τεχνική κοινωνικής παραγωγής και αναπαραγωγής.

GOOGLE
ΑΣΘΕΝΕΙΣ

VI

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΠΡΙΜΙΤΙΒΙΣΜΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

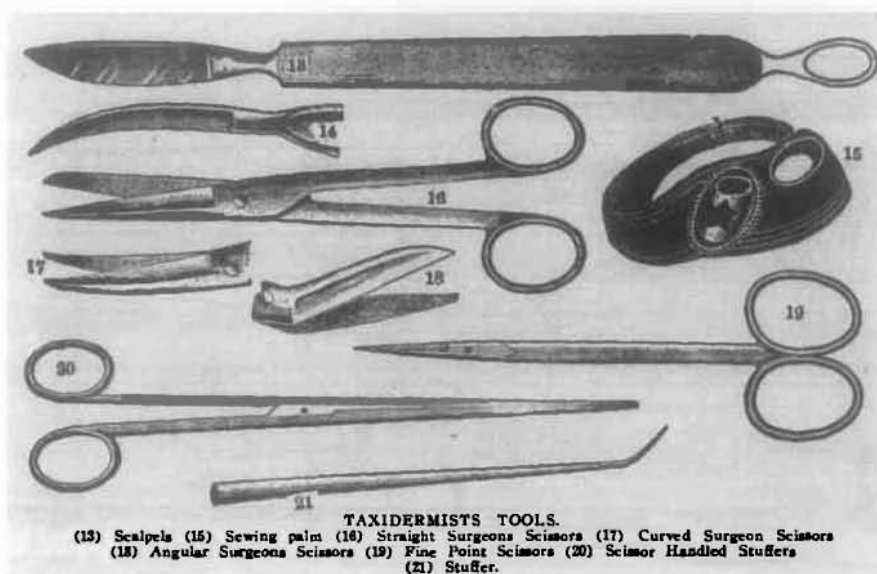

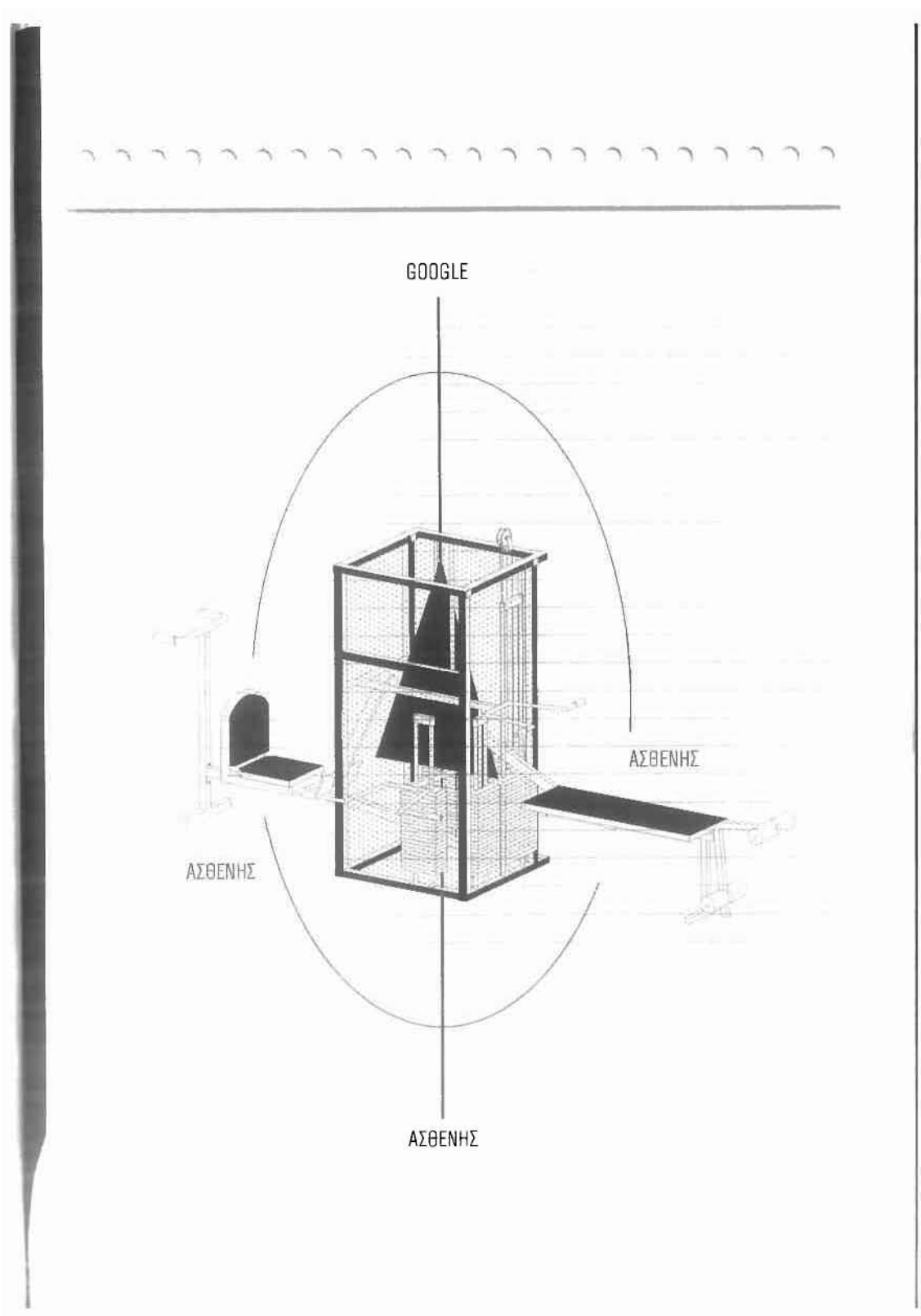
ΑΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗ

/ Η προπαγάνδα της βιοτικής ιδεολογίας, είναι η προπαγάνδα της βελτίωσης της καθημερινής μας αυτοπαραγωγής (εκπαίδευση, δίαιτα, διάθεση, ομορφιά, ερωτική ετοιμότητα) και του αναπαραγωγικού μας υλικού. [...] Η ιδεολογία του τεχνοεπιστημονισμού και ο μύθος της ουδετερότητας των "επιστημών της ζωής", μαζί με την παραγωγή των προϊόντων της τεχνοεπιστήμης, διαδίδονται με ταχύτητα και εγκαθιδρύουν μία δεύτερη φύση. Οι εναλλακτικές προτάσεις προς τον επιστημονισμό είναι συχνά ένας αφελής νοσταλγικός πριμιτιβισμός, καθώς και πολυάριθμες νέες θρησκείες με τα παρακλάδια τους, ιδεολογίες παλιών εποχών περί "νέας εποχής" ή πρακτικές ιδιώτευσης στη λήθη -φαίνεται πως όλα αυτά κάνουν τον επιστημονισμό ακόμα πειστικότερο.

Ομάδα αυτομόρφωσης ενάντια στη βιοτεχνολογία της κυριαρχίας.
(2008) *Περί κενών δαιμονίων*, Θεσσαλονίκη: αυτοέκδοση

ΣΑΜΑΡΑ-ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ ΑΛΙΚΗ
2014

